
70-річчя член-кореспондента НАН України Валерія Васильовича Шевченка

11 січня 2012 р. виповнилося 70 років від дня народження та 49 років наукової і науково-педагогічної діяльності вченого в галузі високомолекулярних сполук, доктора хімічних наук, професора, член-кореспондента НАН України, лауреата державної премії України в галузі науки і техніки, заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача відділу хімії олігомерів і сітчастих полімерів Валерія Васильовича Шевченка.

В.В. Шевченко народився 11 січня 1942 р. у м. Барнаулі Алтайського краю (Росія). В 1958 р. після закінчення середньої школи № 8 в м. Кривому Розі В.В. Шевченко вступив до Дніпропетровського хіміко-технологічного інституту ім. Ф.Е. Дзержинського на факультет "технології органічних речовин" за спеціальністю "технологія пластичних мас".

Після закінчення з відзнакою ДХТІ у 1963 р. він вступив до аспірантури Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України і з того часу вся його наукова діяльність пов'язана з цим інститутом: молодший (1966 р.), старший науковий співробітник (1973 р.), завідувач лабораторії синтезу поліуретанів (1980 р.), головний науковий співробітник (1996 р.), завідувач відділу (1998 р.). У 1969 р. В.В. Шевченко в Тартуському державному університеті (Естонія) захистив кандидатську дисертацію "Будова і реакційна здатність монопохідних гідразину". В 1988 р. В.В. Шевченко захистив дисертацію "Поліуретануреїлени і поліуретаносемікарбазиди на основі моноалкілгідразинів. Синтез, структура, властивості" і йому був присуджений ступінь доктора хімічних наук. У 2005 р. йому присвоєно вчене звання професора, а в 2006 р. В.В. Шевченко обраний членом-кореспондентом НАН України за спеціальністю "хімія високомолекулярних сполук".

Науковій діяльності В.В. Шевченка притаманна широта інтересів, що охоплює такі області хімії та фізикохімії високомолекулярних сполук як розробка способів синтезу нових мономерів, олігомерів і полімерів, встановлення особливостей структуроутворення в блоколігомерах і кополімерах та розробка методів їх регулювання, дослідження об'ємних і поверхневих властивостей полімерів.

В.В. Шевченком зроблено значний внесок у розвиток хімії і фізикохімії іон- і металовмісних олігомерів та полімерів, рідиннокристалічних полімерів, електро- і фотоактивних олігомерів і полімерів, іонпровідних полімерних систем, амфифільних полімерів, здатних до самозбірки, і на цій основі в створення еластомерів, адгезивів, герметиків, покриттів для різних, у т.ч. екстремальних умов експлуатації. Його праці започаткували принципово новий підхід до підвищення поверхневої активності речовин, на основі якого синтезовано новий тип сполук – олігомерні поверхнево-активні речовини біанкерного типу. Останнім часом наукові інтереси В.В. Шевченка пов'язані з розробкою методів синтезу та функціоналізації високомолекулярних сполук нетрадиційної молекулярної архітектури - реакційноздатних гетероланцюгових гіперрозгалужених і зіркоподібних полімерів, полідральних олігомерних силсесквіоксанів, дослідженням їх поведінки на міжфазній поверхні, фторовмісних олігомерів і полімерів. Об'єктом його уваги є також розробка і вивчення структури та властивостей наноструктурованих полімерних систем, у т.ч. іонопровідних мембран для паливних елементів і літєвих джерел струму, вільних плівкових нанотовщинних мембран з нанопорами, біонаноконкомпозитів, полімерів біомедичного призначення та ін.

В.В. Шевченко – автор понад 500 наукових праць, понад 90 авторських свідоцтв СРСР і патентів України та РФ на винаходи. Під його керівництвом захищено 11 кандидатських дисертацій. Він – член редколегій журналів "Український хімічний журнал", "Полімерний журнал", "Вопросы химии и химической технологии", "Наукові записки Києво-Могилянської академії", "Композитні матеріали", а також член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій ІХВС НАН України.

В.В. Шевченко приділяє багато уваги не тільки організації та проведенню актуальних наукових досліджень, а й практичній їх реалізації. Результати його фундаментальних досліджень стали основою для створення і впровадження в Україні та республіках колишнього СРСР нових плівкотвірних поліуретанових зв'язуєчів і штучних шкір з їх використанням, чутливих до тиску адгезивів і самоклеючих матеріалів на їх основі, рідиннокристалічних еластичних термоіндикаторних плівок для медичної діагностики, полімерних плівкових світлофільтрів, ефективних поверхнево-активних речовин для виробництва пінополіуретанів, фотоемulsion, полімерних композитів, змащувально-охолоджуючих рідин для обробки металів, сплавів, напівпровідників і п'єзоелектриків, молекулярних мастил для мікроелектронних механічних систем тощо. Ряд цих розробок відмічено медалями ВДНГ СРСР і дипломами ВДНГ УРСР. У 1995 р. В.В. Шевченку присвоєно звання кращого винахідника НАН України. Останнім часом значну увагу В.В. Шевченко приділяє синтезу поліфункційних комплексуютьчів і застосуванню їх у мембранних технологіях, в т.ч. і для очищення води від радіонуклідів на ЧАЕС.

У 1986–1987 рр. В.В. Шевченко брав активну участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Його нагороджено Подякою Урядової комісії СРСР та Прип'ятського міськвиконкому.

За розробку та впровадження поліуретанових систем різноманітного призначення В.В. Шевченку у 1981 р. була присуджена Державна премія України в галузі науки і техніки.

За вагомий значний особистий внесок у розвиток полімерної науки та зміцнення науково-технічного потенціалу України в 2008 році В.В. Шевченку Указом Президента України присвоєно почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України".

Наукова громадськість, колеги, учні та друзі щиро вітають Валерія Васильовича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, довголіття, життєвого оптимізму і нових творчих звершень на благо нашої рідної Вітчизни.